

Boekbespreking

Grondwater in Nederland

P. van Rooijen

'Grondwater in Nederland: onzichtbaar water waarop wij lopen' - door F.C. Dufour.

Als deel 3 van de serie 'Geologie van Nederland' werd in juni 1998 door het Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO (NITG-TNO) dit boek over het grondwater in Nederland uitgegeven. Het verschijnen van dit boek valt samen met het vijftigjarig bestaan van het Archief van Grondwaterstanden, waarin door TNO een schat aan informatie is verzameld en dat de basis vormt voor velerlei kwantitatief grondwateronderzoek.

Na een voorwoord door prof. drs. R.F.M. Lubbers komt in dit boek van 265 bladzijden een grote verscheidenheid aan aspecten met betrekking tot het grondwater aan de orde op een wijze die het boek tot een waardevol standaardwerk maakt. En dat niet alleen voor insiders, maar ook en vooral voor hen met andere achtergronden die toch met gebruik, beheer en bescherming van grondwater of met wetgeving op dit gebied te maken hebben of krijgen. Zo behandelt Dufour in 15 hoofdstukken niet alleen de belangrijkste basisbegrippen, hydrologische kringloop en klimaat, grondwaterstroming, hydrochemie, beschikbaarheid en gebruik, winning en zuivering, maar ook prijsontwikkeling, toepassing van koude- en warmteopslag, verdroging en overlast, meetnetten en informatiesystemen, kennisontwikkeling en beleid en wetgeving. Na een periode waarin o.a. bij het maken van grondwaterstromingsmodellen aan de opbouw van de ondergrond vaak een minder belangrijke rol werd toege-

kend, is het verheugend dat in dit werk de geologische kennis als belangrijke basis voor hydrogeologisch onderzoek wordt onderkend. Weliswaar buitelen de termen hydrogeologie en geohydrologie, vooral in hoofdstuk 5, nog wel wat ordeloos dooreen, maar duidelijk is dat in dit werk, met een substantieel hoofdstuk geologie van Nederland, het belang wordt onderkend om via een goede integratie van geologische en hydrologische kennis tot een verantwoord grondwateronderzoek te komen.

Het grote aantal kaartjes, profielen, diagrammen en andere figuren zal dit werk zeker goed toegankelijk maken voor een brede lezerskring. De figuren zijn goed verzorgd met blauw als steunkleur, en drukfouten zijn zeldzaam. Slechts een enkele afbeelding kan tot verwarring leiden, zoals fig. 1.15, waarin een grondwaterspiegel in een slecht doorlatende laag wordt onderscheiden. De begrippen standwater en schijngrondwaterspiegel komen jammer genoeg niet ter sprake, en het vaak nijpende probleem van de correlaerbaarheid van gemeten grondwaterstanden in geologisch gecompliceerde gebieden is ook niet aangesneden. Verder zou het, vooral voor niet-specialisten, nuttig zijn geweest om de relatie tussen doorlatendheid in meters per dag en de werkelijke migratiesnelheid van grondwater in een aquifer (watervoerende laag) duidelijk uit de doeken te doen. Ter wille van de volledigheid zou het ook goed zijn geweest iets te

schrijven over de hydrogeologie van de diepere ondergrond van Nederland, en over de grondwaterstroming in harde, gespleten gesteenten, waarbij het verschil tussen primaire en secundaire doorlatendheid een grote rol speelt.

Al met al heeft de auteur met dit goed geïllustreerde en met veel cijfermateriaal gedocumenteerde werk voorzien in een reeds lang bestaande behoefte. Doordat ook veel aandacht wordt besteed aan de typisch Nederlandse grondwaterproblemen zal dit boek voor allen die ook maar iets met grondwater te maken hebben of te maken willen hebben een welkom naslagwerk kunnen zijn.

'Grondwater in Nederland: onzichtbaar water waarop wij lopen', door F.C. Dufour, is te bestellen bij het NITG-TNO in Delft (tel. 015-2697348, fax 015-2697450 of E-mail: verkoop@nitg.tno.nl) of in Haarlem (Mevr. J.W. van Schooneveld, tel 023-5300181, fax 023-5300116 of E-mail: j.vanschooneveld@nitg.tno.nl). De prijs is f 65,-. Het ISBN nummer is 90-6743-536-8.

Adres van de recensent

P. van Rooijen
Grubbenweg 20A
6343 CC Klimmen (L.)